

Babszem

Lehet nagyokat sóhajtani, meg összedörzsölni a kezét-lábat, és várni, babszettel vagy anélkül. Mert van, aki biztosan tudja, van, aki csak sejt, s van, aki reméli, hogy őszint egyetemre, főiskolára járhat. Az elmúlt héten ugyanis az ország minden felsőoktatási intézményében befejeződtek a felvételi vizsgák. Az egyetemek és főiskolák vezetőinek a mai naptól számítva negyvennyolc óra áll rendelkezésükre, hogy kemény kézzel meghúzzák a ponthatárokat. Mivel a jelentkezők mindegyike tudja, hány pontot szedett össze a vizsgán, a július tizenkilencedike után nyilvánosságra hozott ponthatárokból „seperc” alatt kiszámítható, hogy bekerült-e álmai netovábbjába vagy sem.

Idén nem csak a diákok, de az új felvételi rendszer is vizsgázott, mely szerint a továbbtanulni vágyók egyidejűleg több felsőoktatási intézménybe, karra, szakra, programra, illetve képzési formára is jelentkezhetnek. Az új rendszert kihasználva voltak olyanok, akik tizenkét-tizenhárom helyre is beadták felvételi kérelmüket. Hozzáteszem: ők voltak kevesebben; a fiatalok többsége ugyanis csak két intézményt jelölt meg. Jellemző volt viszont, s ez az új rendszer szabadságából is adódott, hogy a jelentkezők teljesen eltérő helyekre is pályáztak, nem maradtak azonos intézménytípuson belül. Így például akadtak olyanok, akik úgy gondolták: ha nem veszik fel orvosegyetemre, akkor elmegy agrármérnöknek, s ha oda sem jut be, akkor végső esetben még óvó bácsi is lehet.

Idén egyébként közel nyolcvanezren jelentkeztek az egyetemek és főiskolák nappali tagozataira. Az első évfolyamokon viszont csak körülbelül negyvenezeren kezdték meg tanulmányaikat. A „ki hová jutott be” titokra néhány nap múlva fény derül.

Szabó C. Szilárd

Nyári egyetem

Értelmiség '96

„Történelmi kihívások – magyar arculat” címmel július 21-26. között rendezik meg a JATE Dugonics téri aulájában az Értelmiség '96 Nyári Egyetemet. A témakörben számtalan ismert és elismert egyetemi tanár, szociológus, közgazdász, politológus, művészettörténész, kisebbségi és önkormányzati szakértő tart majd előadást.

Július 21-én, vasárnap délelőtt Kristó Gyula professzor „A pogány kultúrából a keresztény kultúrába”, Kubinyi András professzor „A középkori magyar értelmiség”, Pomogáts Béla irodalomtörténész pedig „Nyelv és kultúra” címmel, hétfőn egyebek mellett Kocsis Elemér református püspök, Gerő András egyetemi tanár, Gerő András történész és Csepeli György szociológus tart előadást. Kedden Szabó István filmrendező „Magyarok a világ filmművészetében”, Vámos Tibor professzor „Magyarok a világtudományban”, míg Horváth György művészettörténész „Magyarok a világ kép-

zóművészetében” címmel referál. Ugyanezen a napon Kósa Ferenc filmrendező lesz a Közéleti Kávéház vendége. Szerdán az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékparkban „Tennivalóink a határon túli magyarság identitásának megőrzéséért és nemzeti kultúránk egységének erősítéséért” címmel rendeznek műhelybeszélgetést, melynek résztvevői: Bakos István, Benkő Samu, Kolár Péter, Dupka György, Dudás Károly és Besenyi Sándor. Csütörtökön Lengyel László közgazdász „Cselekvésirányok Európa közepén”, Ágh Attila politológus „Az értelmiség társadalmi, politikai eszköztára az ezredfordulón”, míg Hankiss Elemér szociológus „Találjuk ki Magyarországot!” címmel tart előadást. A nyári egyetem pénteken szekcióülésekkel – melyek három témában zajlanak majd: képzőművészet, önkormányzat és magyarországi kisebbségek – ér véget. A hat nap plenáris és szekciós programján egyébként közel ötven előadás szerepel.

Sz. C. Sz.

Biblikus konferencia

Mukatársunktól

Hatodik alkalommal rendezik meg idén szeptember 2-5. között a Szegedi Hittudományi Főiskolán a Nemzetközi biblikus konferenciát. A találkozóan ezúttal Mária alakjához kapcsolódó témák köréből tartanak előadásokat. A konferencia szervezője, dr. Benyik György szerint ez jellegzetesen olyan kérdés, amelyben a történelmileg vitában álló keresztény felekezetek már nincsenek is tisztában a másik álláspontjával. A katolikusok és a protestánsok közötti közlekedésnek az adott lendületet Magyarországon, hogy II. János Pál pápa elő-

ző magyar útján ellátogatott a debreceni református templomba is.

A konferencia idején szeptember 1-jén Csongrád megyei művészek Mária-ábrázolásából nyílik kiállítás a főiskolán, 2-án a Kisszínházban Paul Claudel: Angyali üdvözlés című darabját mutatja be a budapesti Merlin színház, 3-án a Tömörkény iskola növendékeinek aszfalttárlata nyílik a Dóm téren, 4-én pedig az alsóvárosi ferences templomban két magnificat (J. S. Bach, illetve C. F. E. Bach műve) hangzik el. A konferencia szabadon látogatható.

Nemzetközi minőségvizsgálat a JATE-n Elsőként: jól megfelelt

Dr. Mészáros Rezső: „Az előnyöket máris tapasztaljuk.” (Fotó: Révész Róbert)

Az Európai Rektori Konferencia – az európai egyetemek szövetségének csúciszervezete – dolgozta ki azt a minőségvizsgálati rendszert, amellyel meg lehet alapítani, melyik intézmény felel meg az európai sztenderd minőségi követelményeinek és melyik nem. A minőségvizsgálati program évek óta folyik – nyugati egyetemen. Az elmúlt évben nyílt először lehetőség arra, hogy a volt szocialista országok egyetemeit is minősítsék. Három kelet-európai intézményt választottak ki az első vizsgálatra: a prágai műszaki egyetemet, a ljubljani egyetemet és a szegedi József Attila Tudományegyetemet. Szegeden a napokban fejezte be munkáját az Európai Rektori Konferencia által kijelölt bizottság. Az írásbeli összefoglalásra még várni kell, de szóban már tájékoztatták dr. Mészáros Rezső rektort: a JATE az európai minőségi követelményeknek megfelelő egyetem.

● Milyen szakaszai vannak a nemzetközi minősítési eljárásnak?

– A vizsgálatnak három eleme van: először egy megadott szempontok szerinti önértékelést kérnek, ez körülbelül 25 gépelt oldalas tanulmány, amelyben az egyetem állapotát, a minőségi kultúrát és a jövőt kell bemutatni – megfelelő mellékletekkel. Tavaly novemberig kellett elkészíteni, s idén januárban járt itt először a négytagú vizsgálóbizottság: az elnöke az utrechti egyetem rektora, a tagjai az olaszországi és a párizsi 3-as egyetem rektorai és a titkára a francia rektori konferencia vezető tisztségviselője. Januárban az önjelölés részletkérdéseit tisztáztuk: elsősorban terminológiai problémák adódtak, hiszen a mi egyetemi struktúránk és a nyugatiak között különbségek vannak. A mostani, június végi látogatásuk során három témát vizsgáltak: a pénzügyi helyzetünket, az emberi erőforrásokkal való gazdálkodást és az egyetem nyitottságát a társadalom felé. A vég-

só – szóbeli – értékelés szerint a József Attila Tudományegyetem az Európai Rektori Konferencia által kidolgozott kritériumoknak jelentős mértékben megfelelt.

● Mit jelent a megszortás: jelentős mértékben?

– Amiben nem felel meg, az nem az egyetem hiányossága, hanem a kelet-európai intézményrendszer és a társadalmi, gazdasági berendezkedés problematikája. Az oktatásban és a kutatásban nincs lemaradásunk: ezeket jól lehet mérni és a mérések jó színvonalat mutatnak. Azt is észrevettük, hogy az általuk képviselt minőségi szempontokat a hazai akkreditációban is érvényesítették már és a tervezett egyetemi szövetség célkitűzései is ezek szellemében fogantak. A pénzügyekkel kapcsolatban megállapították, hogy az egyetem nem rendelkezik olyan plusz forrásokkal, amelyekkel saját egyetempolitikát valósíthatna meg, saját stratégiai fejlesztéseket eszközölhetne. Ez a költségvetési alulfinanszírozottság következménye, másrészt a költségvetésen kívüli források hiányára vezethető vissza. Elég nehezen értették meg, hogy Magyarországon egyelőre a nemzeti jövedelem 80-85 százalékát az állami költségvetés osztja el újra, a gazdasági közeg pedig nem elég fejlett ahhoz, hogy a képzésbe investáljon. Ilyen körülmények között nehezen várható el a nyugati szisztéma, amelyben a költségvetés csak mintegy 30 százalékban járul hozzá az egyetemek költségeihez, a többit a gazdasági szféra fedezi. Az emberi erőforrások tekintetében nagyon helyénvalónak találták, hogy a karrier, az előmenetel alapvető feltétele a tudományos teljesítmény, viszont kifogásolták, hogy egyéb tevékenységeket kevésbé vesznek figyelembe, s ezek nincsenek eléggé számszerűsítve. Az oktatás minősége például.

● Hogyan lehet ezt mérni?

– Nehéz, de nem lehetetlen. A kurzusok látogatottsága lehet az egyik szempont, aztán számít, hogy az illető oktatónál hányan diplomáznak. Nyugaton azt is tekintetbe veszik, hányan lesznek közülük olyan gazdasági szakemberek, akik aztán az

egyetemet segítik – és így tovább. Mindezek feltétele persze az oktatás tömegessé válása, ennek feltétele az oktatói létszám emelése, vagy legalább a szinten tartása. Továbbá fejlett infrastruktúrára kell, legelőbb egy ezreket kiszolgáló képes könyvtár... Vagyis egy fejlődési folyamatban majd jobban mérhető lesz az oktatói munka minősége.

● Mit mondott a bizottság az egyetem külső kapcsolatairól?

– Hiányolták, hogy a gazdaság képviselői nálunk nem vesznek részt az egyetemi döntési folyamatokban. Van nekünk kérésleink, tanácsadó testületeink, de ezek egyelőre nem hatékonyak. Addig nem is lehetnek, amíg a gazdaságnak nem támad igénye képzett szakemberek tömegére, vagyis amíg nem válik érdekeltté a képzésben. A gazdasági emberek jelenlétének akkor lesz értelme az egyetemi testületekben, ha apporttal lesznek jelen, kvázi tulajdonosokként. Ekkor a valóságos társadalmi igény és az egyetemek teljesítőképessége közelebb hozható egymáshoz. Amíg a gazdaság képviselői pénzzel nem, addig legfeljebb felelősségteljes, de mégiscsak a partonálról fogalmazott tanácsokkal tudnak jelen lenni az egyetemek életében.

● Az egyetemen belül, a gazdasági közegtől függetlenül megvalósítható javaslatokat is tettek a minőségvizsgálók?

– Egy belső értékelési szisztémát minél hamarabb ki kell fejlesztenünk – ez független a gazdasági közegtől. Egy idő után automatizmussá válhat és a belső kiválasztódást segíti. Az egyetemi oktatók és kutatók munkájának értékelésében kevesebb lesz a szubjektív elem: kiderül, ki teljesül jól és ki gyengébben, s az objektív értékelés a nyitottság ereje révén ki-ki gyorsan levonhatja az őt érintő következtetéseket.

● „Magától” elmegy, akinek nem ott a helye?

– Egy jó értékelési rendszernek az a lényege, hogy fel sem merülhet más szempont, mint a valódi, az ott szükséges teljesítmény. Ilyen szisztémában ki-ki a saját megérdemelt helyére kerül, s ez perspektívát ad a

tehetséges fiatal generációknak. Az első lépés megvan ezen az úton a PhD-képzéssel, hiszen a hároméves doktori képzés alatt megtörténhet a kiválasztódás: ki alkalmas egyetemi oktatónak, ki kutatónak.

● Mi a minősítő eljárás vége? Milyen költséget jelentett ez az egyetemnek és milyen haszna származik belőle?

– A nemzetközi minőségvizsgálat 25 ezer Ecu, azaz 4 millió forint, de ezt nem a JATE-nak kellett fizetnie, hanem a Felsőoktatási Fejlesztési Alap állta. A minősítés nem jelenti automatikusan, hogy a JATE nemzetközi egyetem, amelynek bárhol elismerik a diplomáit – ez államközi megállapodások kérdése. Ez Európai Rektori Konferencia nem állami szervezet. Ez a bizottság azt állapította meg, hogy a mi egyetemünk oktató-kutató munkája, stratégiája megfelel a nyugat-európai sztenderdnek. Rendelkezzünk azokkal a mennyiségi és minőségi feltételekkel, amely alkalmassá teszi, hogy egy államközi szerződés esetén ugyanúgy elfogadják a mi diplomáinkat külföldön, mint most az EU-tagállamok elfogadják egymásét. Nekünk azonban pillanatnyilag fontosabb, hogy a minősítés birtokában ugyanolyan eséllyel pályázhatunk nemzetközi pénzekért, mint bármelyik, ugyanilyen minősítéssel átesett nyugat-európai egyetem. Másrészt a vizsgálat üzenete beépül a magyar felsőoktatásba: a mi példánk lesz az irányadó, merre kell haladni, hogy az európai mutatókhoz közelítsen a hazai felsőoktatás. Mindebből nemcsak lesz, hanem máris van előnye a JATE-nak és a szegedi felsőoktatásnak: nem véletlenül jöttek a Világbank szakértői Szegedre tárgyalni, eldöntendő, hogy támogatassák-e a magyar felsőoktatási integrációt; hanem azért, mert itt van egy egyetem, amelyik átesett a nemzetközi minőségvizsgálaton. Konkrét tapasztalatom is van már az előnyökről: a lille-i egyetemmel azóta megállapodtunk egy közös post secondary képzésről, egy másik francia város, Angers egyetemével pedig közös PhD-képzésről.

Sulyok Erzsébet

hírek

Net-infók

Hireinket a kizárólag a Hálózatot megjelenő Internetto Hírlevélből válogattuk. Az Internetto címe: <http://www.idg.hu/internetto>.

Leg-gazdagabbak

A Forbes szokásos éves rangsora szerint továbbra is Bill Gates a leggazdagabb a Földön élő 447 milliárdos közül. Vagyona – amely 40 százalékkal nőtt egy év alatt – most 18 milliárd dollár. Meglepetés, hogy idén már 5 kelet-ázsiai üzletember is bekerült az első tízbe. A Forbes szöveg szerint a legtöbb milliárdos tőzsdé-ügyleteken, illetve ingatlan-üzletekkel szerezte vagyonát.

Új drog

Az Amerikai Pszichológiai Társaság felmérése szerint az Internet-függőség nem csupán a tizenévesek problémája. A felmérés során 369 személyt vizsgáltak, akik átlagosan heti 38 órát töltenek a hálózaton. Eredményeik azt mutatják, hogy a hálózat valódi, az alkohol- és drogfüggőséghez hasonló tünetegyüttest alakíthat ki, a vizsgált személyek közül többen nem képesek kontrollálni a hálózaton töltött időt akkor sem, ha ez magánéletük vagy munkahelyi kötelességeik rovására megy.

Apple-erősítés

Az Apple bejelentette, hogy Ellie Hancock – Gil Amelio valamikor munkatársa a National Semiconductornál – csatlakozik a céghez, mint technológiai és kutatás-fejlesztési alelnök. Hancock, aki az informatika legjobban keresett női vezetői közé tartozik, 29 évet töltött az IBM-nél, s egyike volt Ray Noorda lehetséges utódainak a Novell tavalyi vezetőváltásakor.

Netatya

Mike Robinson, amerikai demokrata párti képviselő önálló web-kiadványt nyitott, hogy jobban tudjon kommunikálni szavazóival (<http://www.mikerobinson.com/congress>). Szakértők szerint ez az első lépés abban az elkerülhetetlen folyamatban, melyben a hálózat hamarosan átalakítja majd a választási kampányokat, s a kampányorhintés mellett valódi információszerezésre és vitára nyílik lehetőség. A kiadványban Robinson fényképe és mottója („A jövő technológiája segít életben tartani a múlt demokráciáját”) mellett megtalálható a képviselő álláspontja a 25 fontosabb kampánykérdésben, melyekhez az olvasók hozzáfűzhetik saját véleményüket vagy értékelhetik, elfogadják-e az adott pontban képviselt álláspontot, esetleg túl jobbvagy baloldalinak tartják azt. A visszajelzéseket hetenként összegyűjtik, s közzéteszik őket a kiadványban. Robinsonnak egyébként egy szakértő támogatójának segítségével a kiadvány fenntartása, az alapítás 150 dolláros költsége után havonta 15 dollárt fizet Internet-szolgáltatójának.